

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

**Directie Noord-Afrika
Midden-Oosten**
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Datum 16 juli 2021
Betreft Beantwoording vragen van de leden Segers en Bisschop over invoer van
producten uit de Westelijke Sahara via Marokko naar de EU

Onze Referentie
BZDOC-727249465-21
Uw Referentie
2021Z07334
Bijlage(n)

Geachte voorzitter,

Hierbij bieden wij u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door de leden Segers (ChristenUnie) en Bisschop over invoer van producten uit de Westelijke Sahara via Marokko naar de EU. Deze vragen werden ingezonden op 3 mei 2021 met kenmerk 2021Z07334.

De minister van Buitenlandse Zaken,

De minister voor Medische Zorg en
Sport,

Sigrid A.M. Kaag

Tamara van Ark

Antwoorden van de minister van Buitenlandse Zaken en de minister voor Medische Zorg en Sport, op vragen van de leden Segers (ChristenUnie) en Bisschop (SGP) over invoer van producten uit de Westelijke Sahara via Marokko naar de EU.

Directie Noord-Afrika
Midden-Oosten

Onze Referentie
BZDOC-727249465-21

Vraag 1

Kunt aangeven waarom het Israël Producten Centrum uit Nijkerk is beboet voor de etikettering van hun wijn uit de Westelijke Jordaanoever? Kunt u aangeven waarom de manier waarop zij de herkomst van het product omschrijven niet in overeenstemming is met geldende regels en voorschriften?¹

Antwoord

Aan het Israël Producten Centrum is door de NVWA, na herinspectie in juli 2020, een bestuurlijke boete opgelegd omdat het wijn verhandelde met de aanduiding "Afkomstig uit een Israëlisches dorp in Judea en Samaria". Deze aanduiding moet worden beschouwd als misleidende voedselinformatie in de zin van artikel 7, lid 1, onder a van de Voedselinformatieverordening, Verordening 1169/2011, omdat deze aanduiding verhuut dat de wijnen afkomstig zijn uit een in strijd met het internationaal recht gevestigde Israëlisches nederzetting, in de door Israël bezette Westelijke Jordaanoever. Daardoor ontstaat ten onrechte de indruk dat de wijnen afkomstig zijn uit een plaats in Israël binnen de internationaal erkende grenzen van het land. De NVWA handelt hiermee overeenkomstig de uitspraak van het Europees Hof van Justitie 'dat op levensmiddelen die afkomstig zijn uit een door de Staat Israël bezet gebied, niet alleen dit gebied maar tevens, wanneer die levensmiddelen afkomstig zijn uit een plaats die of een geheel van plaatsen dat een Israëlisches nederzetting binnen dat gebied vormt, deze herkomst moet worden vermeld.'²

Vraag 2

Is het eerder voorgekomen dat een bedrijf is beboet voor een verkeerde omschrijving van de herkomst van een product? Zo ja, kunt u deze gevallen omschrijven?

Antwoord

Het komt zeer incidenteel voor dat een bedrijf wordt beboet voor een verkeerde omschrijving van de herkomst van een product. Zo heeft de NVWA in 2016 een boete aan een bedrijf opgelegd omdat de indruk werd gewekt dat een product (gerookte forelfilet) in Nederland was geproduceerd, terwijl dat in Turkije was gebeurd.

Vraag 3

Voor welke gebieden met een betwiste of bezette status in de wereld gelden de regels en voorschriften op grond waarvan het Israël Producten Centrum nu beboet is? Gelden deze bijvoorbeeld ook voor producten afkomstig uit het door Turkije bezette deel van Cyprus die mogelijk via Turkije ingevoerd worden? Gelden deze bijvoorbeeld ook voor producten afkomstig uit de Krim die mogelijk via Rusland ingevoerd worden? Kunt u een uitputtend overzicht geven van alle bezette gebieden waarvoor deze regels en voorschriften van toepassing zijn?

---

¹ Nijkerk Nieuws, 18 april 2021, "Israël Producten Centrum beboet door NVWA", nijkerk.nieuws.nl/nieuws/154404/israel-producten-centrum-beboet-door-nvwa/

² ECLI:EU:C:2019:954

Antwoord

De EU-wetgeving met betrekking tot etikettering van levensmiddelen, en in het bijzonder de juiste en niet-misleidende herkomstaanduiding is algemeen van toepassing, ongeacht het land of gebied waar het product vandaan komt. Er is dan ook geen sprake van ongelijke behandeling van Israël en de door Israël bezette gebieden. Indien een consument meent – of een vermoeden heeft – dat de herkomstaanduiding op een product verkeerd is, kan hij of zij een klacht indienen bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Daar is geen beperking op voor welk land of gebied dan ook, dus deze gelden ook voor producten afkomstig uit de in deze vraag genoemde gebieden (zie ook de Kamerbrief van 26 november 2019, met kenmerk 23 432 nr. 475). Overigens merkt het kabinet op dat ten aanzien van bepaalde gebieden, zoals de Krim, specifieke EU-maatregelen van kracht zijn, waaronder een importverbod van goederen.

Een overzicht zoals gevraagd bestaat niet. Zie ook de beantwoording van de feitelijke vragen van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken over de brief van de Minister van Buitenlandse Zaken inzake Reactie op de motie van het lid Ten Broeke, over richtsnoeren voor een etiketteringsbeleid voor de herkomst van producten, van 17 maart 2016, met kenmerk 23 432 nr. 419).

Vraag 4

Kunt u een document verstrekken met daarin de gegevens over de uitvoer van producten die van oorsprong uit de Westelijke Sahara komen, zoals onderdeel is van de overeengekomen informatie-uitwisseling tussen de EU en Marokko?³ Kunt u deze gegevens specificeren voor die producten die in Nederland zijn ingevoerd?

Antwoord

In het kader van het Associatie Akkoord met de EU, heeft Marokko in 2019 een database opgesteld met informatie over export vanuit de gebieden die onder de geografische reikwijdte van het Associatie Akkoord vallen, waaronder de Westelijke Sahara, naar de EU lidstaten. Zie de tabellen onderaan het document voor de beschikbare informatie. Voor het opstellen van deze tabellen is de geografische benadering van de Europese Commissie overgenomen uit het rapport over de voordelen van preferentiële exporttarieven voor inwoners van de Westelijke Sahara (p. 7).

Vraag 5

Hoe zouden dergelijke producten geëtiketteerd moeten worden?

Antwoord

Voor de wijze waarop de herkomst van producten uit de Westelijke Sahara moeten worden aangeduid verwijst het Kabinet naar de antwoorden op Kamervragen van het lid van Bommel, Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2015-2016, nr. 2791 d.d. 10 juni 2016.

---

³ Zoals genoemd in de beantwoording van de schriftelijke vragen van de leden Voordewind en Dik-Faber over het besluit Nr. 1/2020 van het Associatiecomité EU-Marokko van 16 maart 2020, 28 september 2020 (Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2020-2021, nr. 201).

Vraag 6

Kunt u dergelijke gegevens ook overleggen over de overige gebieden waar vraag 3 op doelt?

Directie Noord-Afrika
Midden-Oosten

Antwoord

Zie ook het antwoord op vraag 3: een overzicht van gebieden zoals gevraagd in vraag 3 bestaat niet. Het is derhalve niet mogelijk dergelijke gegevens te overleggen.

Onze Referentie
BZDOC-727249465-21

Vraag 7

Welke gevolgen hebben de aangenomen moties-Voordewind c.s.⁴ en Bisschop-Van der Plas⁵ voor het handhavingsbeleid van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) op dit punt?

Antwoord

Het kabinet is van mening dat het interventiebeleid op een objectieve manier moet worden toegepast, om de onafhankelijkheid van de handhaving te kunnen blijven garanderen. De motie Bisschop-Van der Plas roept op tot gelijke behandeling van gelijke gevallen. De verplichting tot juiste en niet-misleidende herkomstaanduiding is algemeen van toepassing, ongeacht het land of gebied waar het product vandaan komt. Indien een consument meent dat de herkomstaanduiding op een product verkeerd is, ongeacht uit welk land of gebied het afkomstig is, kan hij of zij een klacht indienen bij de Voedsel- en Warenautoriteit NVWA. Voor de uitvoering van de motie Voordewind verwijst het kabinet u naar de Kamerbrief daaromtrent (Kamerbrief van 26 november 2019, met kenmerk 23 432 nr. 475).

Tabellen behorende bij vraag 4

Tabel 1: Export naar NL 2019

Regio	Product	Hoeveelheid (in ton)
LAAYOUNE-SAKIA EL HAMRA	CALAMARS NON VIVANTS FRAIS OU REFRIGERES	2,250
LAAYOUNE-SAKIA EL HAMRA	HUILES DE POISSONS	6163,040
LAAYOUNE-SAKIA EL HAMRA	SARDINES ENTIERES A LA SAUCE TOMATES	71,500
LAAYOUNE-SAKIA EL HAMRA	SEICHES SEPIOLES ET ENCORNETS CONGELES	24,000
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	HARICOTS DECOUPES	2,235
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	SARDINES ENTIERES A L HUILE PIMENTEES	11,994
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	SARDINES ENTIERES A L HUILE VEGETALE	8,000
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	TOMATE FRAICHE	1104,572

Tabel 2: Export naar NL 2020

Regio	Product	Hoeveelheid (in ton)
LAAYOUNE-SAKIA EL HAMRA	HUILES DE POISSONS	6210,5
LAAYOUNE-SAKIA EL HAMRA	POULPES OU PIEUVRES CONGELES	40,016

⁴ Kamerstuk 35300-V, nr. 36

⁵ Kamerstuk 33835, nr. 188

LAAYOUNE-SAKIA EL HAMRA	SARDINES ENTIERES A L HUILE ET A LA TOMATES	270,050
LAAYOUNE-SAKIA EL HAMRA	SARDINES ENTIERES A LA SAUCE TOMATES	60,000
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	FILETS D ANCHOIS ALLONGES A L HUILE VEGETALE	8,000
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	HUILES DE POISSONS	613,620
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	POULPES OU PIEUVRES CONGELES	25,072
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	SARDINES ENTIERES A L HUILE PIMENTEES	12,000
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	SARDINES ENTIERES A L HUILE VEGETALE	20,312
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	SARDINES ENTIERES A L HUILE VEGETALE ET PIMENT	20,312
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	SARDINES SANS PEAU SANS ARETES A L HUILE D OLIVE	54,432
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	SEICHES SEPIOLES ET ENCORNETS CONGELES	24,200
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	TOMATE FRAICHE	667,374

**Directie Noord-Afrika
Midden-Oosten**

Onze Referentie
BZDOC-727249465-21

Tabel 3: Export naar NL 2021*

Regio	Product	Hoeveelheid (in ton)
LAAYOUNE-SAKIA EL HAMRA	FILETS DE SARDINES A L HUILE D OLIVE	15,036
LAAYOUNE-SAKIA EL HAMRA	HUILES DE POISSONS	2506,140
LAAYOUNE-SAKIA EL HAMRA	POULPES OU PIEUVRES CONGELES	10,000
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	SARDINES SANS PEAU SANS ARETES A L HUILE D OLIVE	68,040
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	SARDINES SANS PEAU SANS ARETES A L HUILE D OLIVE ET PIMENT	13,608
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	SARDINES SANS PEAU SANS ARETES A L HUILE D OLIVE PIMENTEES	13,608
DAKHLA-OUED ED-DAHAB	TOMATE FRAICHE	717,513

* De gegevens over 2021 beslaan enkele maanden, en zijn nog niet compleet.